

"Štajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 krov; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštine. Narcinino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnost se nahaja v Ptiju, gledališko posloje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak forek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za $\frac{1}{2}$ strani K 40— za $\frac{1}{4}$ strani K 20— za $\frac{1}{8}$ strani K 10— za $\frac{1}{16}$ strani K 5— za $\frac{1}{32}$ strani K 2.50 za $\frac{1}{64}$ strani K 1.— Pri večkratnem oznanili se cena primerno zniža.

Štev. 27.

V Ptiju v nedeljo dne 9. avgusta 1914.

XV. letnik.

Svetovna vojna.

Nemčija napovedala in zapričela proti Rusiji vojno. — Francoska pomaga Rusom. — Angleška napovedala Nemčiji vojno. — Avstrija, Nemčija in Italija stojijo trdno kot skale. — Razmerje malih držav. — Japonska skuša Rusiji v hrbet pasti. — Bog z nami in sreča junaška!

Torej so najhujši črnogledci vendar obdržali prav. Pričela se je svetovna vojna, kakor jo človeštvo še nikdar in nikjer ni videlo. Okoli 30 milijonov vojakov stoji danes v vojni. Tako je, kakor da bi krivočna blaznost prijela vse človeštvo . . . Kakšen bode konec? Nikdo ne ve odgovora! Ali naj bode ta konec kakoršenkoli, eno nam stoji pred očmi: braniti hočemo ljubljeno svojo domovino do zadnjega hipa, do zadnjega zdihljaja in do zadnje kapljice krvi!

Kako je prišlo tako daleč? Vsemu svetu je to znano. Ves svet razume danes, da se je urenščila grozovita zveza, ki hoče Avstro-Ogrsko in Nemčijo zdrobiti. Ta zveza pa je pozabila na eneržijo in odločnost teh držav . . .

Leta sem, odkar smo popolnoma opravičeno zdržali od nas kultivirano Bosno in Hercegovino z monarhijo, dviga se srbsko sovražstvo proti habsburški kroni. Pričela se je divja gonja, ki je imela cilj, odtrgati del Avstrije in urenščiti nam sovražno veliko Srbijo. V deželi, kakor je divjaška Srbija, katere kralj je navadni podlji morilec, katere ministerški predsednik je istotako že parkrat komaj vešalam ubegli morilec, — v deželi, katera stoji pod knuto azijatskega carja, ki razpolaga z njo, kakor gospodar s hlapcem, — v taki deželi torej nima politična agitacija drugih sredstev nego bodalo in bombo, dinamit in stup. Tako je morilska Srbija povzročila in izvršila krvavi umor v Sarajevo. Kot žrtev srbskega fanatizma padel je naš presvitli prostolonski naslednik Franc Ferdinand. To je bil prvi akt!

Avstrija je zahtevala od dežele morilcev začenje in garancije, da se ne bodejo protiavstrijske hujskarje nadaljevale. Zahtevala je, da kaznuje Srbija morilce. Gotovo opravljena zahteva! Ali mala Srbija, podpihanata od

svojega ruskega kruhodajca, se je postavila proti Avstriji. Odklonila je avstro-ogrski ultimatum. Tako je bil naš presvitli cesar, o katerega miroljubnosti pač ne more nikdo dvomiti, naravnost prisiljen, da je s krvavečim srcem a trdno roko podpisal napoved vojne proti Srbiji. To je bil drugi akt!

Pričela je vojna, ki bi pravzaprav ne bila nobena vojna, ako bi bila ostala lokalizirana. Ali zdaj se je pokazal nakrat značaj zahrbne Rusije, ki se je takoj postavila v pozituro in se šopirila kot protektor ter zaščitnica srbskih kraljemorilcev. Pravzaprav je to razumljivo. Rusija in Srbija sta dve sestriči; tu in tam vladajo morilci. Car je do ušes krvav od umorov in zato lahko prijateljsko stisne "kralju" Petru roko, kateri je prišel na prestol edino preko razmesarjenega mrlča svojega prednika. Rusija je pričela natihem in zahrbno mobilizirati. In zdaj pride najlepše: medtem ko je car že pravljal svoje vojaštvo za roparski naskok, blinil je še prijatelja miru. Prosil je celo pohlevno nemškega cesarja Viljema, da naj ta posreduje. In medtem ko je Viljem v svoji nemški poštosti to res storil, nadaljeval je farizejski car svojo mobilizacijo ter zbiral ob avstrijskih in nemških mejah svoje vojake. Na tako podli, barbarski način osleparjeni cesar Viljem je nato zahteval tekom 12 ur pojasnila. In ko tega ni dobil, napovedal je Rusiji vojno. To je tretji akt te žaloigre.

Rusija pa je zvezana z Anglijo in s francosko republiko, katera ima na Ruskem velikanske svote denarja posojenega. S Francosko so bile tudi takoj diplomatske zveze pretrgane in se je proglašilo med obema državoma vojno. Francozi so celo prelomili mednarodno pravo in so pričeli vojno, predno je bila še napovedana,

Iz vojaških nagibov pa je zahtevala Nemčija tudi od Belgije dovoljenje, da smejo njeni vojaki skozi belgijsko pokrajino korakati. To je bilo iz vojaškega stališča neobhodno potrebno. Belgija je pod francoskim vplivom to odklonila in zato je pričela tudi tukaj vojna. Medtem pa je tudi Anglija spremenila svoje stališče in je napovedala Nemčiji vojno. Samoumevno je, da mora v tem hipu tudi Italija kot naša in nemška zaveznička nastopiti. Svetovna vojska se je torej pričela!

Na eni strani Rusija, Francoska, Anglija, Belgija, Srbija in Črnogorska, — na drugi pa Avstro-Ogrska, Nemčija, Italija, morda tudi Turčija, Švedska in Norveška in kaka druga manjša država . . . Kje bode zmaga? Nikdo ne ve tega! Ali z nami je pravica in poštenje in ko bi bil ves svet poln vragov, — čast našega poštenega meča mora biti ohranjena!

Z Bogom za domovino in cesarja v najpoštenejši boj! Preje se mora vsa Evropa v krvi potopiti, predno da bi bili mi sužnji azijskih tiranov in njih sebičnih zaveznikov!

Nemčija Rusiji vojno napovedala.

Berlin, 2. avgusta. — Ko je prišla tusem vest o splošni ruski mobilizaciji, je dobil nemški poslanik v Petersburgu naročilo pozvati rusko vlado, naj ustavi proti Avstro-Ogrski in Nemčiji naprjeno mobilizacijo in naj na to zahitev tekom 12 ur obvezno odgovori. To je bil tedaj nemški ultimatum Rusiji. Ruska vlada na ta ultimatum sploh ni odgovorila, marveč je proti mednarodnemu pravu brez napovedane vojne poslala nekaj svojih vojaških oddelkov čez nemško in avstro-ogrsko mejo.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave povzroči moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

neobhodno potrebna.

Zato jo je priporočati zlasti za turiste, lovce, vojake, romarje itd.

414

Vsled tega je Nemčija ruski vlad izročila vojno napoved. Samoumevno je, da je v tem hipu tudi vojno stanje med Rusijo in Avstro-Ogrsko uresničeno. Vsak hip zna tudi Avstro-Ogrska Rusiji vojno napoved vposlati.

Anglija napove Nemčiji vojno.

Berlin, 4. avgusta. — Wolffov zavod poroča: Po 7. uri zvečer prišel je angleški poslanik sir Edward Goschen k nemškemu zunanjemu ministru. Zahteval je svoj pas in napovedal v imenu angleške vlade Nemčiji vojno. — Nemška vlasta je bila nato že pripravljena. Prelomila je belgijsko neutralnost zgolj iz vojaških ozirov, ker bi ji zamogla drugače Francoska skozi Belgijo v hrbot pasti.

Prestolni govor nemškega cesarja.

V nemškem državnem zboru imel je cesar Viljem sledeči prestolni govor na poslance:

Gospodje! V usodepolnih urah zbral sem izvoljene zastopnike nemškega naroda okoli sebe. Skoraj pol stoletja zamogli smo ostati na poti miru. Poskus, da bi se Nemčiji vojno nagnjenje pripisovalo in mu zožilo njegovo mesto v svetu, postavili so potrežljivost našega ljudstva mnogokrat na težko izkušnjo. V vedeni poštenosti je vlasta tudi po najbolj izzivalnimi okoliščinami zasledovala razvoj vseh ravnih, duševnih in gospodarskih moči kot najvišji cilj. Svet je bil priča, kako neutrudljivo smo v zmešnjavah zadnjih let v miru stali, da ne bi dali našemu ljudstvu vojne. Najtežje nevarnosti, ki so nastale po balkanski vojni, so bile navidezno premagane. Ali nakrat se je odprl prepad z umorom mojega prijatelja prestolonaslednika Franca Ferdinand. Moj visoki zaveznik, cesar in kralj Franc Jožef bil je prisiljen, da prime za orožje, da brani svojo državo pred nevarnimi pojavi iz neke sosedne države. Pri zasledovanju opravičenih interesov z nami zvezane monarhije stopila ji je Rusija nasproti. K udeležbi nas ne kliče samo dolžnost zveze, mi imamo obenem velikansko nalogu, da s staro kulturno skupnost obeh držav svoj lastni položaj napram sovražnim močem obvarimo. Težkega srca pustil sem svojo armado mobilizirati proti sodu, s katerim je na mnogih bojiščih skupno od nastopala. Z resnično žalostjo vidim razdrobiti Nemčije zvesto hranjeno prijateljstvo. Cesarska ruska vlasta se je vsled nenasitnega nacijonalizma zavzela za ono državo, ki pospešuje zločine in ki je nesrečo te vojne povzročila. Da se je postavila tudi Francoska na stran naših nasprotnikov, nas ni moglo presenetiti. Premnogokrat srečal je naš trud, da bi prišli s francosko vladom k prijateljskemu razmerju, na stare nade in staro sovraštvo. Gospodje! Kar zamore človeški razum in moč storiti, da se naš narod k zadnji odločitvi okrepiča, to se je z Vašo patriotično pomočjo zgodilo. Sovražnosti, ki so dolgo na vzhodu in zahodu okoli sebe segale, so zdaj velika plamena. Sedanji položaj ni nastal iz mimo dočega konflikta interesov ali iz diplomatskih konstelacij. On je uspeh že leta starega sovraštva zoper moč in napredek države. Mi nočemo dežel pridobivati. Nas navdušuje le nepremagljiva volja, da ono mesto obdržimo, na katerega nas je Bog postavil, za nas in za bodoče robove. Nam vsiljeni silobran daje v našer oke izkušeni nemški moč. Narodom in plemenom Nemčije doni moj klic: Z vsemi močmi, z bratsko zvezo hočemo braniti, kar smo v dolgem delu miru ustvarili. Trdno in zvesto, resno in vitežko, pohlevno pred Bogom in boja veselo napram sovražniku, tako zaupamo v Vsemogčnega, ki nas bode okrepljal v odporu in nas vodil k dobremu koncu. Na Vas, gospodje, gleda danes, zbrano okoli knezov in voditeljev, vso nemško ljudstvo. Sklepajte složno in hitro. To je moja najiskrenje želja!

Cesar zaupa armadi.

Ko se je peljal cesar iz Išla na Dunaj, ga je na kolodvoru v Lincu pozdravil častniški zbor. Cesar se je od častnikov zelo pristršno poslovil ter rekel: „Zelo me veseli, videti tu gospode, in v tej resni uri rečem, da zaupam na mišljenje, na hrabrost in na strajnost armade.“

Zahrbtost ruskega carja.

Nemški listi objavljajo dokumente, iz katerih je razvidna vsa lopovska zahrbtost ruskega carja. Ta car, ki se je vedno navede zavzemal za svetovni mir, je pravi povzročitelj grozovite evropske vojne, ki se je zdaj pričela. Ta rabelj iz Azije je pri temu ravnal tako hinavsko in podlo, da noben kulturni človek ne more več z njim občevati. Ko je Avstrija napovedala državi kraljemorilcev vojno, pripravil je mobilizacijo, da bi padel Avstro-Ogrski v hrbot. Navedno pa se je delal jako miroljubnega in je celo nemškega cesarja Viljema a prosil, da naj ta posreduje ter s tem evropsko vojno prepreči. Nemški cesar mu je veroval in je pričel res pri naši vlasti posredovati. Medtem pa je Rusija mobilizirala. Tako je car s podlo hinavščino nemškega cesarja motil. Ko je ta to izpoznał, je seveda grozno hitro nastopal. Zahteval je v 12 urah odločno odgovor, zakaj Rusija mobilizira. Ko ta odgovor ni došpel, bilaje takoj Rusiji vojna napovedana. In ko se Francoska ni hotela izjaviti, zgodilo se ji je isto. Car pa ostane za vse čase omadeževan pred vsem kulturnim svetom!

Obstreljevanja Belgrada.

List „Nene Freue Presse“ priobčil je izviren dopis o bojih pri Belgradu, v katerem pravi dopisnik:

Vse kaže, da budem doživel hudo noč. V Semlinu so vse svetlike ugasnjene. Celo voz, ki se pomika z vojaško stražo na kolodvor, je moral na povelje luč ugasniti. Tudi Belgrad je brez luči, katere drugače tako prijazno k nam svetijo. Vse mesto je zavito v temo, samo na obrežju gorijo v dveh vrstah svetlike, ki se odsvitajo v temni Donavi. Tiho je postal, vse tiho. Samo na kolodvoru sopiba lokomotiva, ki naj bi vlak v Novisad odpeljala.

Ob bregu stoji velika množica ljudstva, odrasli in otroci, ki tajno med seboj šepetajo in pričakujejo prihod monitorjev. Če pridejo monitorji, je to znamenje, da se bude boj ponovil. Malo preje še smo vidili vroče boje.

Že rano dopoldne imele so naše težke baterije artiljerijski dvoboj s srbskimi baterijami, ki so bile postavljene pri Banjici, 5 kilometrov južno od Belograda.

Deset minut pred 8. uro zvečer se je zčelo pri mostu ob Savi, ravno ko se je menjala naša predstava, močno streljati iz pušk. Kaj je bilo? Avstro-ogrski aeroplani (letalni stroji), ki je prifrčal v smeri iz Novisada, je plaval nad srbskimi postojankami in jih obstreljeval. Kakor svetega se vojaška tica je krožil visoko nad sovražnikom in je dajal našim topovom smer in cilj za streljenje.

Ob tem času se pridružijo puškom naši havbici. Njih ogenj, ki so ga bluvali z občudovanja vredno natančnostjo, je kmalu prisilil nasprotno artiljerijo, da je utihnila.

Kmalu potihne bojno gromenje.

Sedaj smo odšli na slabo razsvetljeni kolodvor ter tam čakali nadaljnih dogodkov. Proti 11. uri ponoči so začeli monitorji metati luč. En monitor je zavozil v Savo in obstal čisto ob njenem bregu. Njegove napol sveteče svetlike so plavo odsvitale na nas. Dolgo se ni nič gnilo na monitorjih. Naenkrat pada iz enega strel. Čisto natančno se vidi, kako so granate vdarele v spodnji del srbskih utrdov v kotu Save in Donave na severnem robu Belograda. Ali kmalu se zasveti drugi in tretji strel. V Savi zasidrani monitor pa je metal luč doli do mesta.

Naenkrat je opaziti ob mostu živahno gibanje. V tem hipu začnejo naši podonavski čolni in ob bregu postavljene strojne puške brzo streljati. Smrtonosne kroglice pošiljajo v četo nasprotnikov, ki so jo obstreljevali metalci luči, da so kroglice sigurneje našle svoj cilj. Nekoliko časa se vedejo Srbi, kakor da bi se hoteli ustaviti na nasprotnem bregu in pa nam odgovarjati. Toda naše strojne puške delajo v njih vrstah kmalu velike vrzeli in ko so začeli še naši havbici sodelovati, so Srbi kmalu zbežali iz svojih postojank. Srbske izgube so jake in velike; na bojišču so pustili mnogo mrtvih in ranjenih.

Boj na mostu, ki je bil istotako težak kot kratek, utihne. Luči monitorjev ugasnejo. Ladje, ki so se gibale kot ponočne sence, se potopijo v popolno temoto.

Čez nekoliko časa se zopet kakor zabliska monitorji tipajo po sovražnem pobrežju.

Toda Srbi so po prvem naskoku, ki so ga napravili, imeli dovolj. Njih poskus, da bi most, popolnoma razstrelili, je bil kravato odbit.

Naše vojaštvo se drži nad vso hvalo dobro. Več kot 24 ur stale so vojaške čete v ognju in vsa prizadevanja Srbov,

Vrhovni avstro-ogrski armadni voditelji.

Vrhovno poveljstvo nad avstro-ogrsko armado ima kot zastopnik cesarja nadvojvoda Friderik. Vodstvo sedanjih vojnih pripravah in tudi poznejših operacij pa ima šef generalštaba, general infanterije Conrad plem. Hötzendorf. Pomaga mu tudi izredno vojni minister feldcajgmajster plem. Krobatin. Posebno vodstvo za boje proti Srbijski pa bode imel bržkone dosedanji bosanski deželní šef feldcajgmajster Potiorek. Kot zapovedniki posameznih armad pridejo v poštev: general kavaljerije plem. Brudermann, general infanterije plem. Frank in general infanterije plem. Auffenberg. Vsi poznajo v poštev prihajajoče pokrajine, ker so večinoma na jugu služili. Vojna mornarica naše monarhije

pa bode stala bržkone pod komando admirala Hauš.

polastiti se mosta, so bila vsled vrline in čuječnosti naših vojakov izjavljena.

Posebno se je odlikovala mala posadka finančne stražnice Burma tik malega Vojnega otoka, ki leži nasproti Belgrada in je vsled povodnj njega zveza z ogrskim bregom pretrgana. Ta posadka je morala vzdržati glavni napad sovražnih čet, ki so bile na ladijah ob belgrajskem pobrežju. Ko se je zmračilo in so posadko izmenili, so marširali ti junaki v svoja stanovanja, kakor da bi prišli od vaje.

Proti pol eni uri ponoči se je vnel nov boj na Savinem mostu, v katerem so naši hrvaci krepko posegli. Proti srbskim četam se je ustrelilo 11 šrapnelov. V temni noči se je razločno videla pot strelov in se je čulo, kako so se razpočili. Monitorji, ki so bili v bližini otoka, so streljali na mestni vrt v Topšiderju na jugovzhodni strani Belgrada.

Proti pol drugi uri ponoči se je začelo močno streljanje pušk, ki je po petih minutah zopet ponehalo.

Ob 11. uri je korakala v Semlin nazaj kompanija, ki je bila kot predstraža postavljena k Savinem mostu in je stala vogni polnih 24 ur. Oberst brigadir je čakal na kompanijo pred vrati vojašnice, je imel na hrabre, ki so bili kot prve čete avstro-ogrskih armade v ognju, kratek, podžigajoč nagovor. Pohvalil jih je za njih vztrajnost in junaški pogum. Moštvo je poslušalo z lesketajočimi očmi in nihče ni kazal niti sledu utrujenosti. Po obrstovem govoru je kompanija marširala s krepkim korakom naprej v svoje bivališče.

V Nišu huda prede.

„Südslawische Korrespondenz“ javlja iz Sofije sledeče poročilo iz Niša: Za pondeljek tu sem sklicana izvanredna seja skupščine se tega dne ni mogla vršiti, ker večina poslavcev vsled mobilizacije ni mogla priti pravočasno v Niš in se vsled tega ni mogla doseči sklepčnost. Ministrski predsednik Pašić in vsi člani kabineta z uradništvom vred so tukaj. Svoje pisarne imajo deloma v starem konakn, katerega so zgradili Obrenoviči, deloma v zasebnih hišah. Tuji poslaniki, med temi tudi nemški poslanik pl. Griesinger, so za silo nastanjeni v tukajšnjih hotelih. Pričakujejo prihod prestolonaslednika princa Aleksandra in kralja Petra. V Nišu ni skoraj prav nobenih poročil o dogodilih v inozemstvu, ker je pretrgana brzjavna in telefonična zveza. Večina belgrajskih listov se pripravlja na odhod v Niš. Tudi uradni list „Srpske Novine“ bodo izdajali v Nišu. Belgrajске banke so tukaj zopet začele poslovati. Vsled prihoda toliko ljudi so cene stanovanj in živil postale neverjetno visoke. Bolgarski poslanik javlja brzjavno od meje, da je tačas brez stanovanja in da stanuje s svojim uradniškim objemom v nekem železniškem voznu na kolodvoru v Nišu. Poslanik je zajedno naročil, da mu dopošljeno konzerv, ker primanjkuje v Nišu žive.

Neka druga vest pravi, da je došel v Niš princ Pavel. Princ Jurij je po enodnevnom bivanju v Nišu odpotoval k svojem polku.

S posebnim ukazom je proglašil kralj Peter mesto Niš kot novo srbsko prestolico.

Nemčija proti Belgiji.

Nemška vlada obrnila se je na belgijsko vlado s prošnjo, da ji dovoli, da gredo skozi belgijsko deželo nemški vojaki. Nemška vlada je dostavila, da prevzame vsako jamstvo za integriteto Belgije in za odškodnino vsake škode, ki bi zamogla belgijski državi vsled tega nastasti.

Belgijska vlada je to prošnjo in tudi tozadnevi ultimatum odklonila. Valedi tega je nemški poslanik belgijsko prestolico Brüssel zapustil. Belgijski kraljevski dvor z vladom je zbežal v Antwerpen. Med Belgijo in Nemčijo vlada torej vojno stanje.

Rusi pri Czenstochavi tepeji.

Krakova, 4. avgusta. — Dne 2. t. m. nastal je pri Herby in Czenstochavi boj med nemškimi in russkimi vojaškimi oddelki. Russi so bili pregnani. Pred svojim begom razstrelili so magacine in železniško postajo. Isto tako so razstrelili železniški most pri Nowore-

domsku. Ponoči se je vršil tudi boj med nemškimi vojaki in kozaki. Nemci so vjeli 200 russkih kozakov. V treh urah je bilo rusko mesto v nemških rokah. Ob meji proti Krakovi so šli Rusi nazaj do Slomnika v okraju Miechow. Nemška armada na preduje zmagovito. Nemški parški obstreljeval je rusko pristanišče Libav, ki je pričelo goreti. Pravijo, da je navdušenje med russkim vojaštvom jako majhno.

Boj pri Kibarty.

Königsberg, 4. avgusta. Nemški vojaki so rusko mesto Kibarty naskočili in zavezeli. Rusi zbežali so proti vzbodu in so pustili mnogo ujetnikov nazaj. (Kiberty je male mestece ob pruski meji.)

Nemčija zapleni ruske milijone.

Nemška vlada zaplenila je ruske milijone v berolinskih bankah kot last sovražnika.

Vjeta russka patrulja.

Königsberg, 4. avgusta. Pri Lengwethenu so nemški vojaki landsturma vjeli 8 mož brojčno patruljo russkih ulancev. Spravili so jo v Königsberg.

Velikansko darilo našega cesarja.

Dunaj, 4. avgusta. Naš cesar je z ozirom na sedanje vojno stanje v namene „Rdečega križa“ in podpore potrebnih družin pod orožje poklicanih rezervistov podaril iz svojega lastnega premičenja pol milijona kron. Nadalje je cesar v namene ogrskega „Rdečega križa“ dovolil istotako pol milijona kron, za družine pod orožje poklicanih rezervistov v Bosni in Hercegovini pa 100.000 K.

Danska — brezstrankarska.

Kopenhagen, 4. avgusta. Danska vlada je izjavila, da ostane zasedaj v rusko-francosko-nemški vojni brezstrankarska.

Dardanele zaprte.

Konstantinopol, 4. avgusta. Vlada Turčije objavila uradno obvestilo, glasom katerega hoče ostati v sedanji vojni neutralna. Vsled tega pa je tudi morsko ozino Dardanel in Bosporus zatuje vojne parnike zaprta.

Ruski poslanik vedel za prestolonaslednikov umor.

O smrti russkega poslanika v Belgradu, Hartvig, se še poroča od dobro poučene strani. Splošno se je z začudenjem opazilo, da se russki

poslanik v Belgradu, Hartwig, ni udeležil sv. maše-zadušnice za umorjenim prestolonaslednikom Franc Ferdinandom. Ko se je avstrijski poslanik baron Giesl vrnil v Belgrad, ga je Hartwig prosil za sprejem, da se opraviči glede očitanja, da se namenoma ni hotel udeležiti maše-zadušnice. Hartwig je v pogovoru z Gieslom odločno povedal, da je prisostvoval maši-zadušnici in da je ob tej priliki imel pripet veliki križ Franc Jožefovega reda, na katerega je bil baje posebno ponosen. Baron Giesl je mirno poslušal, ko se je Hartwig razburljivo zagovarjal in mu je nato hladno odgovoril: „Pre zvišenost, ako mislite, da me boste z Vašimi smešnimi izgovori prevarali, se motite.“

V tem trenutku je potegnil Giesl iz žepa pismo Hartvigovo, v katerem mu je z njegovim lastnoročnim imenom jasno in neizpodobito dokazal, da je že poprej dobro vedel za sarajevski umor in njegove vzroke. Hartwig je bil s tem tako hudo zadet, da je skočil pokoncu in je v zavesti, da se mu je dokazala krivda, se zvrnil vznak, zadet od srčne kapi. Da se naš poslanik na vse strani zavaruje, so se shranili vsi predmeti, ki so bili v Hartvigovi bližini, med temi tudi ostanki onih dveh cigaret, katere je Hartwig pokadil pri baronu Gieslu. Hartwig je namreč prosil Giesla, ko je prišel k njemu, če bi smel kaditi svoje cigarete, kar mu je Giesl tudi dovolil. Nadalje se je tudi po zaupniku potrdilo, da poslanik Hartwig pri baronu Gieslu ni ničesar zavril.

Nemčija in Nizozemska.

Hag, 4. avgusta. — Nemški poslanik je dal pozitivno zagotovilo, da ne bode Nemčija na Nizozemsko nobenega ultimata stavila. Ako se bode Nizozemska strogo brezstrankarsko zadržala, potem bodo tudi Nemčija napram njej to stališče zavzela.

Ruski napad na mesto Memel odbit.

Berlin, 4. avgusta. Wolffova pisarna poroča: Včeraj so russki obmejni vojaki v smeri proti Krottingen napadli mesto Memel. Ali oddelek nemške posadke tega mesta so napad odobili. (Mesto Memel je najsevernejše mesto na Nemškem in leži ob russki meji in morju. Mesto šteje 20.000 prebivalcev, ima prostorni pristan, nekaj utrdb ter je važno za trgovino z lesom in žitjem.)

Ruski časopisi pri nas prepovedani.

Vlada je prepovedala za vse avstro-ogrške pokrajine vse na Russkem izhajajoče časopise. —

Slovenec se zve

Istotako je prepovedala uvoz cele vrste raznega blaga v Rusijo.

Dnevno povelje našim bosanskim vojakom.

Korni poveljnik baron Appel je izdal na vojake 15. kora tole dnevno povelje:

"Njegovo Veličanstvo naš najmilostljivejši cesar in kralj je, zaupajoč svoji vedno zvesti armadi in oprt na svoje dobro pravo, odpovedal Srbiji mir. Težkih dvomov vas rešnjoča beseda je padla. Silen vihar dolgo časa zadržanih čustev rešnjenega navdušenja za čast in veličino domovine se ori po daljnih planjavah naše monarhije. Ne proti srbskem narodu, ne proti srbskem plemenu, od katerega jih toliko v naših vrstah vrlo izpoljuje svoje dolžnosti, je naperjeno naše orožje. Vsem onim, ki lojalno čuvajo zvestobo prejasni vladarski biši in monarhiji, stiskamo podano bratsko desnico. Započeli smo vojno proti slabim vlad svrbske kraljevine, ki je odklonila kazen za zločin, ki so ga izvršili njeni podaniki, proti onim fanatičnim voditeljem, ki so že leta v besedi in pismu nekaznovani rogovili proti dostojanstvu in obstaju naše monarhije, in ki so si svojo zločinsko delo preko meja naše domovine drznili udejstviti z zanicvanja vrednimi sredstvi. Dviga mo o r o ž e proti morilcem in njihovim z a p l o t n i k o m , katerim sta padla kot žrtev v Sarajevu prestolonaslednik in njegova soproga kot mučenika za bodočnost domovine. Naj čutijo vašo maščujočo roko, zakaj vi ne boste preje mirovali, dokler ne dà zadoščenja na tla zrušeni sovražnik zato kar je zagrešil. Dnevno povelje apelira na vojaške vrline in zaključuje: V božjem imenu v boj!"

O Japoncih.

Velika nevarnost za Rusijo so seveda Japonci, ki so jo že enkrat tako hudo premagali. Japonski list „Nishi-Nishi“ piše: „Japonska mora morebitne težave Rusije na vsak način izrabiti, da se uredi vprašanje Mandžurije in Mongolije“. To se pravi: medtem ko se bode Rusija proti nemški in avstro-ogrski armadi bojevala, napadla jo bode Japonska v hrbitu! Zato se Japonska tudi doslej še ni izjavila, da bo v slučaju svetovne vojne ostala nepristranska. Japonsko ljudstvo je tako prijaznega mišljenja napram Avstriji in Nemčiji. Japonski vojaški krogi sodijo, da sta avstrijska in nemška armada najboljši armadi s veta. Rusija se je pač mnogo naučila v vojski z Japonci, je marsikaj izboljšala, toda na višku njena armada še vedno ni.

Ruska armada.

Rusija je gotovo velikanska država; ali njeni armada ni ravno tako uničujoča, kakor to pojejo nasprotniki naše monarhije. Dobro poučeni listi poročajo: Že nekaj let sem rusko armadno poveljništvo ni več objavilo številki o mirovnem stanju ruske armade. Zato so številke, ki jih posnemamo po drugih listih, samo približne in netočne. Doslej je vpoklicala Rusija na leto po 455.000 rekrutov. V mirnem času je imela Rusija torej kakih 1,240.000 vojakov. V zadnjem letu se je mirovno stanje zvišalo na okroglo 1,400.000 mož. Od te vojske stoji morda eden milijon v Evropi. Rusija ima 37 armadnih köröv, 70 divizij in 24 kavaljerijskih divizij. Izmed armadnih köröv 5 sibirskih in 3 turkestanskih, ki niso za vojno v Evropi porabni. Rusija pa mora obdržati tudi v lastni državi mnogo vojaštva. V vojnem času ima Rusija z rezervnimi formacijami 2½ milijona vojakov, k čemu pride

še državna bramba, ki šteje po 20 divizij 1. in 2. poklica. Armadni zbori so razdeljeni na 12 vojaških okrajov, ki imajo svoje sedeže v raznih mestih. Če so vesti o mobilizaciji Rusije resnične, kar je danes že potrjeno, in če je res, da je mobiliziranih 16 armadnih zborov, tedaj je postavila Rusija na bojno polje 800.000 do 1 milijon vojakov. Mobiliziranje pa bo šlo počasi zaradi nezadostnih železniških zvez in zaradi težkega aparata. Oborožena je ruska pehota z repetirko kalibra 7·6 mm, ki ima vedno nasajen bajonet. Tornistre ima samo garda, drugo vojaštvu pa ima vreče, ki vise na desni strani. Vsak regiment ima brzostrelne topove kalibra 12·62 mm, ki lahko streljajo na razdalje 6.400 metrov.

Pozor pred špijoni!

Po zanesljivih vesteh se nahaja v naši monarhiji večje število tujih subversivnih elementov, ki so javni in državni varnosti v največji meri nevarni. Zato se razglasila splošni poziv, uradne organe iz patriotične dolžnosti podpirati v tem, da se bi nevarni elementi naredili neškodljive. Resna, z dokazi podprtia obvestila se naj posiljajo na vojni nadzorovalni urad v vojnem ministerstvu. Seveda se lahko tudi domači oblasti izročijo.

Uradno svarilo.

Uradno se poroča: Vkljub opetovani obljeni, da se bodejo vse z splošnim položajem in vojnim dogodkom v zvezi stojče vesti od strani vodilnih mest najhitreje na splošno znanje dalo, se vendar najbolj pustolovske govorice v širokih krogih prebivalstva vedno radovljeno širijo in jih ne popravi nobeno pametno premišljevanje.

Ta pojav je tembolj obžaljiv, ker se ravno take alarmajoče govorice najbolj trdrovratno vzdržujejo in zapeljujejo javno mnjenje na način, ki se ga ne more dovolj ojstro odsoditi.

Treba je torej, da nepretrgano vso prebivalstvo pomaga, da se take, v njeni sredini nastajajoče, brez kritike naprej oddane in našemljene govorice radikalno odpravi. Oblast obljube še enkrat, da se bode vsako poročilo o vojnih dogodkih in sploh v zvezi s splošnim položajem stojčih zadovoljstv v pravem času brez olepšavanja in zavijanja objavilo. Tako se lahko občinstvo tudi v tem oziru s polnim zaupanjem na oblastvena poročila zanaša! K temu še opomnimo, da je zdaj za nekaj časa ves železniški promet vstavljen. Vsled tega naj nam naši čitatelji ne zamerijo, ako bi v pošiljatvi lista kaj ne bilo v redu.

Pomagajmo stražiti domovino.

Zanesljivo zavarovanje železnic, brzovavnih in drugih v vojaškem oziru važnih naprav zahaja nujno po sodelovanju javnosti radi podpiranja poklicanih varnostnih organov. Kôrno in deželnobrambno poveljstvo je torej prosilo, na primeren način po razglasil, časopisu in duhovništvu itd., vplivati na prebivalstvo zlasti na domoljubna in mladinska društva, da se o pravem času spravijo s potu sumljive osebe.

Osobito na ta način se lahko na deželi pospešuje zavarovanje železnic, če odvrača prebivalstvo samo vse nedomačine od železnic in prisrbi, da pridejo ti v roko orožništvo. Poveljniki črnovojniških oddelkov za zavarovanje železnic imajo nalog, da memudoma zahtevajo naravnost pri bližnji okrajni oblasti ali občini za-

nesljivih ljudi, ki se bodejo uporabljali pri različnih pomožnih opravkih (kot seli, pri kuhanju in pripravi jedil, kot neoboroženi opazovalci itd.), da se na ta način olajša tem oddelkom njihova težka služba.

Prepoved vojaških poročil iz Nemčije.

Izdaša se je posebna postava, glasom katere je objava vesti in poročil, tikočih se nemške armade, tudi na Avstro-Ogrskem prepovedana. Samoumevno je, da se boče s tem preprečiti, da bi sovražnik bil informiran glede taktike in napredovanja zvezanih armad.

Podrobna razprodaja moke, sladkorja in riža.

Naprošamo se, da opozarjam izrecno na to, da se tiče naredba c. kr. namestnije z dne 1. avgusta t. l., zadevajoča prodajo moke, riža in sladkorja, izključno na podrobno o prodajo teh predmetov k o n u m e n t o m (kupovalcem) in da se zamore oddajati samo ob sebi umevno drugim strankam (n. pr. gostilnam, pekom itd.) tudi večje množine kot 3 kg oziroma 5 kg naenkrat.

Obrtne določbe.

Povodom izvršene mobilizacije je določila c. kr. namestnija na podlagi § 51 obrtnega reda za podrobno prodajo predmetov, kateri spadajo k vsakdanjim živiljenskim potrebščinam, maksimalne tarife. Postavkov cen v označenih tarifih se ne sme prekoračiti, ker bi se v tem slučaju zamoglo postopati po kazenskih določbah obrtnega reda. Skrajno dopuščen postotkov cene tega tarifa se sme posluževati le tedaj, če gospodarski položaj ne pripušča prodaje po navadnih nižjih cenah.

Spremembe tarifa se bodo objavile po političnih okrajnih oblastih in potom časopisov dnevnikov.

Zajedno je opozorila c. kr. namestnija na § 53 obrtnega reda, po katerem obstaja za pekovske in mesarske obrti obratna dolžnost. Imetniki takih obrtvov ne smejo prekiniti poljubno svojih obratov, ampak morajo naznani morabitno nameravano ustavljanje obrata 4 tedne preje obrtnemu oblastvu.

Končno je zauzakala c. kr. namestnija podrejenim oblastom, da skrbe za to, da se objavijo v smislu § 52 obrtnega reda za drobno prodajo predmetov, kateri spadajo k vsakdanjim živiljenskim potrebščinam, cene z ozirom na kakovost in množino na višnjih mestnih.

Razglas.

Povodom izvršene mobilizacije se pokličajo imetniki pekovskih in mesarskih obrti, določbe § 53 obrtnega reda in imenovanih obrtih v spomin.

Po tehni dovoljeno navedenim obrtnikom obrtni obrat po poljubnosti prekiniti, ampak morajo nameravano ustavljanje obrta naznani štirite dni poprej obrtnemu oblastvu.

Prestopek teh določil se bo kaznoval po VIII. poglavju obrtnega reda.

C. kr. štajerska namestnija, Gradec, dne 30. julija 1914. C. kr. namestnik: Clary m. p.

Varnostna služba in pomoč prebivalcev.

Štajersko namestništvo poroča: „Zanesljivo varstvo železnic, telegrafov in drugih vojaško važnih naprav potrebuje nujno pomoč javnosti za podpiranje varnostnih organov. Kôrno in deželnobrambno poveljstvo je vsled

pošta Hainfeld, piše: „Ako bi Vam hotel sporočiti, kako vsi tukaj pri nas Vaš Elsa-fluid hvalijo, bi Vam sploh ne mogel dovolj pisati. Vi lahko vsakokrat objavite, da je Vaš Elsa-fluid meni in mojim znancem proti gihu, reumatizmu, prehlajenju, bolečinam v želodcu, ozebljenju in drugim bolečinam vedno hitro pomoč donesel; zato ga naročim danes že 12 krat.“

Naši čitatelji naj bi imeli to izbornno domače sredstvo vedno na razpolago in naj naročijo Fellerjev fluid z zn. „Elsa-fluid“ od apotekarja E. V. Feller, Stubicu, Elsaplatz št. 241 (Hrvatsko). 12 steklenic stane franko samo 5 krov, mal izdatek, ki donaša bogato korist.

Solnce se smeji

samo srečnim in zdravim. Bolni in bedni se ne veselijo veselo žarečemu solncu, njim ze zdi nežni solčni žarek kakor zasramovanje lastnega trpljenja. Gotovo je greh, božansko naturo, gorki solčni žarek tako krivično presojati; ali bolečine napravijo človeka vedno krivičnega in slabo razpoloženega. Mislimo naj torej že v zdravih dneh na možnost revmatičnega napada, da zamoremo temu stanju kmalu zopet zbežati.

Pravo blagostanje je, ako se nahaja v hiši staro priznani bolečine odpravljalco Fellerjev rastlinski fluid z zn. „Elsa-fluid“ in nas v naj-

krajšem času od naših bolečin oprosti, sveže, zdrave in delazmožne napravi. Mi smo dobrote Fellerjevega fluida z zn. „Elsa-fluid“ mnogokrat na lastnem truplu izpoznavali in je zamoremo teďaj svojim čitateljem res najbolje priporočati.

Gospod nadporočnik Tina Swircsev v Ferdinandfalvu, Torontalski komitat, piše: „Moja žena trpela je 10 let dolgo na želodčnih krčih, tako da ni mogla skoraj nič prebaviti. Z rabo Vašega Elsa-fluida je ta bolezen popolnoma izginila. Tudi sem dal nekaterim svojim znancem to dobro domače sredstvo in v mnogih slučajih je pri velikih bolečinah dobre uspehe imelo. Prosim pošljite mi zopet 2 špecialni steklenici.“ Gospod Franc Znuregg, oskrbnik, Landstal,